Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὴν τοιαύτην ἑρμηνείαν τῶν προπαρατεθέντων κειμένων, τὴν γενομένην ὑπὸ τῶν γάλλων αἰγυπτιολόγων καὶ τοῦ γερμανοῦ Lauth, ἠμφισβήτησεν ἕτερος γερμανός, ὁ Brugsch, ἐν μέρει μὲν ὡς πρὸς τὴν τῶν ὀνομάτων μεταγλώττισιν κυρίως δὲ ὡς πρὸς τὰς χώρας ἐξ ὧν ὥρμησαν τὰ ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον πλεύσαντα ἔθνη.

Ὁ Brugsch δὲν ἀρνεῖται ὅτι ἡ μεταγλώττισις τοῦ κυριωτάτου ἐν τῇ συζητήσει ταύτῃ ὀνόματος ἐγένετο ἀκριβῶς· οἱ Agaiwasch τῶν αἰγυπτιακῶν κειμένων εἶναι καὶ κατ' αὐτὸν *Ἀχαιοί*, Ἀχαιοὶ ὅμως τοῦ Καυκάσου (1) καὶ ὄχι τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' ἅμα τεθῇ ὡς βέβαιον ὅτι τὰ αἰγυπτιακὰ μνημεῖα ἀναφέρουσιν *Ἀχαιοὺς* ἀσυγκρίτως πιθανώτερον φαίνεται ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ οὗτοι εἶναι οἱ τῆς Ἑλλάδος, οὐχὶ δὲ τὰ πορρωτάτω οἰκοῦντα ἔθνη τοῦ Καυκάσου. Καὶ ἔπειτα τὰς παναρχαίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου σχέσεις κυροῦσιν ἐν γένει, ἂν ὄχι περὶ τὰ καθέκαστα, καὶ αἱ ἰθαγενεῖς εἰδήσεις. Αἱ σχέσεις αὗται δὲν συμπεραίνονται μόνον ἐξ ὅσων εἴπομεν περὶ τοῦ ὀνόματος Ha-Ka-Phtah καὶ τοῦ ὀνόματος Ta-apiu, Tape καὶ τοῦ περὶ τῶν αἰγυπτίων Θηβῶν χωρίου τῆς Ἰλιάδος· καταφαίνονται προσέτι σαφῶς ἔν τισιν ἄλλοις χωρίοις τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσείας. Τὰ ὑπὸ τῆς Ὀδυσσείας λεγόμενα περὶ Αἰγύπτου·

τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά·
ἰητρὸς δὲ ἕκαστος ἐπιστάμενος περὶ πάντων
ἀνθρώπων.

μαρτυροῦσιν ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ ἐγίνωσκον ἔκτοτε ὅσα μετὰ πεντακόσια ἔτη εἶδεν αὐτόθι ὁ Ἡρόδοτος, ὅστις βεβαιοῖ ὅτι πάντα δ' ἰητρῶν ἐστι πλέα· καὶ ὅσα διαλαμβάνουσιν αἰγυπτιακαὶ συγγραφαί, ὧν τὰ χειρόγραφα ἀνατρέχουσι μέχρι τῶν μέσων τῆς δευτέρας χιλιετηρίδος, καὶ οἵτινες κατονομάζουσιν ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα εἴδη φυτῶν, ἐξ ὧν κατεσκευάζοντο φάρμακα.

Πλὴν τούτου αἱ ἐπὶ τοῦ σάκους τοῦ Ἀχιλλέως παραστάσεις ἐνθυμίζουσι περί τε τὴν ὅλην ἀντίληψιν καὶ τὰ καθ' ἕκαστα τὰς τοιχογραφίας τῶν τάφων τῆς Σακκάρας καὶ τοῦ Beni-Hassan, τινὲς μάλιστα σχεδὸν ἀντιγράφουσι τὰς τοιχογραφίας ταύτας.

Ἐν δ' ἐτίθη τέμενος βαθυλήϊον· ἔνθα δ' ἔριθοι
ἤμων, ὀξείας δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες.
Δράγματα δ' ἄλλα μετ' ὄγμον ἐπήτριμα πῖπτον ἔραζε,
ἄλεα δ' ἀμαλλοδετῆρες ἐν ἐλλεδανοῖσι δέοντο.
. . . . . βασιλεὺς δ' ἐν τοῖσι σιωπῇ
σκῆπτρον ἔχων ἑστήκει ἐπ' ὄγμου γηθόσυνος κῆρ.

. . . . . .

[1] Οἱ λεγόμενοι *Ἀχαιοὶ* τοῦ Καυκάσου εἶναι πιθανῶς οἱ *Χάι* [πληθυντ. Χαΐκ) ὡς καλοῦσιν ἑαυτοὺς οἱ *Ἀρμένιοι* κατὰ τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν ὄνομα Χαϊεστάν=Ἀρμενία, Χαϊχορούμ=Ἀρμενογραικοί]. Πιθανῶς δὲ ἡ συγγένεια τοῦ Χάι πρὸς τὸ *Ἀχαιὸς* ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν γένεσιν τοῦ μύθου περὶ ἀποπλανήσεως *Ἀχαιῶν* τινων ἐκ Τροίας μέχρι Καυκάσου.